

Poticaj za čistoću liturgijsko-glazbene misli

Radujemo se i ovom izlaženju časopisa *Sv. Cecilija*, koji tako nastavlja svoju dugu tradiciju crkvenoglasbenoga glasnika, čija uloga jest poticati, informirati, educirati i poučavati čitatelje o sakralnoj glazbi i svim njezinim posebnostima. Radujemo se na sve većem broju suradnika bilo u člancima ili u glazbenim prilozima. Ovom zgodom svima zahvaljujemo i raduje nas svaka nova ideja i savjet. Briga za crkvenu glazbu ne bi smjela biti samo u rukama pojedinaca, već je ona zajedničko dobro, zajednička baština i zajednička briga. Svaki vjernik morao bi se osjećati sposobnim izreći kritiku ili pohvalu glazbi koju sluša, koja ga uči da bude što sabraniji, uronjen u Kristove tajne, ili koja ga smeta na tom putu ili čak udaljuje od liturgijske pobožnosti.

Glazba koja ulazi u liturgijski obred, koja želi postati službenica liturgije i koja želi probuditi najintimniju relaciju čovjek – Bog i to ne nekim začaravanjima i ezoterijskim metodama već najprofijnijom svojom tehnikom, koja tonski zaodijeva Božju riječ upućenu čovjeku i ljudsku riječ upućenu Bogu, takva glazba ne može biti bez kriterija i estetskih normi. Toga je bila svjesna cijela kršćanska povijest i toga bi morali biti svjesni i mi danas. Poticaji obnove javljali su se u svim povijesnim etapama, bilo da su dolazili od crkvenih vlasti, bilo od drugih crkvenih ili laičkih institucija. Mnoge inicijative dolazile su izravno od papa. Zanimljivo je u naše vrijeme spomenuti papu Pavla VI., koji je još kao kardinal u Milanu davne 1956. godine rekao: »Možda smo na osvitku jednog novog dana glazbe u svijetu molitve i duha: čas je da se započne: potrebno je širiti dobre zamisli, potaknuti rasprave, osvjetliti načela, usmjeriti kritike, potaknuti umjetnike, potaknuti istraživačke pokušaje, uzbuditi gibanje.« Taj isti papa, trinaest godina kasnije, 1969. godine, dakle pred 40 godina govori na IX. međunarodnom skupu pjevačkih zborova u Loretu: »Vi znate koliko nam je na srcu liturgijsko pjevanje koje, usred hladnoće sebičnog svijeta i usred modernih mitova nepriopćivosti i protesta, može učiniti da iskoči nova iskra zanosa, radosti, žara, ako

samo to pjevanje nađe svoje pravo mjesto u službi liturgije i ako se sve snažnije živi u bratskoj ljubavi.«

Radi se o dvije papine misli prije i poslije II. vatikanskog sabora. Misao izgovorena u vrijeme kardinalske službe puna je optimizma i nade, želje da se nešto pokrene. Druga misao izrečena je nakon sabora i u njoj se osjeća tračak nade, ali zamagljene općim stanjem duha tog vremena. Kao da je papa osjećao svu težinu vremena u kojem neće biti lako provoditi namisli Drugoga vatikanskog sabora radi sve složenijih društvenih i socijalnih prilika. Imao je pravo i slutnje su mu bile opravdane. Koncilske smjernice rado se citiraju, proučavaju, ali vrlo teško zaživljuju u pastoralnom radu i naputak koncila da sveta glazba za liturgiju mora imati svoju estetsku normu i misiju različitu od svjetovne glazbe, da prije svega mora biti službenica liturgije u svim njezinim dimenzijama i pojavama kao da nije zaživjelo na općemu crkvenom planu, već samo u nekim vjerskim skupinama koje su dobro vođene i dobro usmjeravane. Papa Pavao VI. gledao je u glazbi snažan medij koji može preobraziti vjernika, vratiti mu nadu u život, približiti ga vječnim idealima, ali samo ako je glazba dobronamjerna, nadahnuta i umjetnički dotjerana. Poznata je njegova rečenica u tom smislu koju je izrekao na jednom skupu crkvenih glazbenika: »Glazba je najnematerijalniji i najtajanstveniji izraz umjetnosti koja može približiti duh do granica najuzvišenijih duhovnih iskustava. Ona ima što reći i današnjem svijetu; ima zadivljujuću i fascinantnu zadaću interpretirati čežnje, uznemirenosti, divotu apsolutnoga; svojom porukom vedrine može razvedriti tamu koju uzrokuje teška kriza misli i osjećaja; može ublažiti ravnodušnost i mlakost i obaviti ih najprofijnijim instrumentima svoje tehnike; posvećena joj je misija u ime najviših, najvrednijih i najtrajnijih humanih ideala. Ona je kao propedeutika za najvrjednija duhovna osvajanja.« Tu je papa izrekao snažnu antropološku dimenziju sveopće glazbe obdarene svojstvima umijeća, estetike i nadahnutosti na ljepotama mikrokozmosa i makrokozmosa, nad kojim bdije snažna

i dobra ruka Stvoritelja i dobrog Boga, o kojem ćemo ubrzo pjevati u Božićnom vremenu.

Časopis *Sv. Cecilija* svojim člancima, rubrikama i skladbama bori se za čistoću liturgijsko-glazbene misli. Svi članci i rado vi u ovom broju idu zatim da čitatelju predoče vrijednost iskrene i dobro usmjerene glazbe koja tada može postati lijek i terapija za ljudsku dušu. Upoznavanje sv. Pavla i njegove glazbene poticaje shvatit ćemo u članku *Pavao i glazba* i uočiti važnost svete glazbe u apostolska vremena i osobno za sv. Pavla. Reference na povijest potrebne su posebno u trenucima lutanja i skretanja s pravog puta, koje je danas sve prisutnije i sve jače postaje alternativa pravomu putu. Pa ukoliko je povijest učiteljica života, onda neka pouči i današnje naraštaje i današnju Crkvu i sve njezine strukture da se treba posvetiti više pažnje sakralnoj glazbi: kriza i problema je uvijek bilo, ali tu se nije stalo, već se bodrilo, poticalo, ili kako kaže papa Pavao VI. u prije citiranoj rečenici: »Potrebno je širiti dobre zamisli, potaknuti rasprave, osvjetliti načela, usmjeriti kritike, potaknuti umjetnike, potaknuti istraživačke pokušaje, uzbuditi gibanje.« Svega toga kao da danas malo ima, a plodove nebrige za sakralnu glazbu već obilato beremo, a sutra ćemo još više ako se ne počne nekim sustavom, planom i projektima boriti protiv letargije, crkvenoglasbenog *New age*, diletantizma i anarhične improvizacije sve prisutnije u našim crkvenim slavljenjima. Treba nam ući u svijest kao obveza da baštinu crkvene glazbe koju Drugi vatikanski sabor u 112. točki Liturgijske konstitucije imenuje kao »blago neprocjenjive vrijednosti« moramo prije svega čuvati od raznih zagađenja, karikiranih obrada i slično, a onda i njegovati kao prokušano blago neupitne duhovne vrijednosti. Zatim na tim temeljima oblikovati i kreirati nove skladbe, primjerene vremenu i duhu suvremenog vjernika, koji želi doista pjevati svojemu Stvoritelju, a ne pred njim izvoditi ekstatički ples obezglavljen i dezorijentiran ljudskog stvorenja.

M. Martinjak